

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 4422

Tarih : 14.02.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunda ve Özel Öğretim Kurumları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 15-2-2024	Esas No: 2/2016

TBMM
GENEL EVRAK

14 Subat 2024

No:

1379734

GENEL GEREKÇE

1982 Anayasası'nın 20'nci maddesinde herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu ve özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bütün temel hak ve hürriyetlerde olduğu gibi özel hayata saygı hakkı da mutlak bir hak olmayıp birtakım sınırlandırmalar getirilmesi her zaman mümkün olup bazı hallerde gerekli olduğu dahi söylenebilir.

Ancak özel hayata saygı hakkına yönelik getirilen sınırlandırmaların her halükârda yine temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına yönelik 1982 Anayasası'nın 13'üncü maddesinde öngörülen ilkelere, özellikle de demokratik toplum düzeninin gerekleri ve ölçülülük ilkesine aykırı olmaması gerekmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarına göre kişilerin mesleki hayatlarına yönelik tedbirler, özel hayata saygı haklarına yönelik bir müdahale niteliğinde olup bu müdahalenin 1982 Anayasası'nın 13'üncü maddesine uygun olması gerekmektedir.

Kanun teklifi ile birlikte değişiklik yapılması öngörülen kanun maddeleri, belli suçlardan mahkûm olan kişilerin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53'üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile, hekimlik ve öğretmenlik mesleğini yapmalarının ömür boyu yasaklanmasını öngörmektedir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53/1-e maddesi kişilerin kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm olmalarının kanuni sonucu olarak; bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten yoksun bırakılacağını, 53'üncü maddenin ikinci fıkrasında ise kişilerin, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanuncaya kadar bu hakları kullanamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun teklifi ile birlikte değişiklik yapılması öngörülen kanun maddeleri ise 5237 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen sürenin ötesine geçerek, belli suçlardan mahkûm olan kişilerin ömür boyu öğretmenlik ve hekimlik mesleğini yapmasını yasaklamaktadır.

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen kararlarda da müteaddit defalar vurgulandığı üzere; temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı olması

gerekir. Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için amaca ulaşmaya elverişli olması, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendisini göstermesi gerekmektedir. Amaca ulaşmaya yardımcı olmayan veya ulaşılmak istenen amaca nazaran bariz bir biçimde ağır olan bir müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığı söylenemeyecektir.

Temel hak ve hürriyetlere yönelik müdahalenin orantılı olması ise bireyin hakkı ile kamunun menfaatleri veya müdahalenin amacı başkalarının haklarını korumak ise diğer bireylerin hak ve menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulmasına işaret etmektedir.

Kanun teklifi ile değişiklik yapılması öngörülen kanun maddelerinde hekimlik ve öğretmenlik mesleğinin icrası için sınırlı sayıda yer verilen bir kısım suçtan mahkûm olmama şartı getirilmektedir. Değişiklik yapılması öngörülen maddelerden sayılan suçların toplumsal reflekse konu olan, toplumun büyük çoğunluğu tarafından kınanan suçlar olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte demokratik toplum düzeninin gerekleri kavramı öncelikle ilgili hak yönünden getirilen sınırlamaların zorunlu ya da istisnai tedbir niteliğinde olmasını, başvurulabilecek en son çare ya da alınabilecek en son önlem olarak kendisini göstermesini ifade etmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi'nin konu ile alakalı vermiş olduğu kararlar incelendiğinde, kişilerin bir mesleği yapmalarının ömür boyu yasaklanmasının özel hayata saygı hakkına yönelik demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmayan ve orantısız bir müdahale olduğunun kabul edildiği görülmektedir.

Kanun teklifi ile birlikte, belli suçlardan mahkûm oldukları gerekçesiyle öğretmenlik ve hekimlik mesleğini yapmaları ömür boyu yasaklanan kişilerin özel hayatlarına saygı haklarına yönelik hukuka aykırı müdahalelerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla söz konusu "Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunda ve Özel Öğretim Kurumları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE1- Yurttaşların hekimlik mesleğini yapmalarını sağlamayı hekimlik yapmaları ömür boyu yasaklanan kişilerin özel hayatlarına saygı haklarına yönelik hukuka aykırı müdahalelerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yurttaşların öğretmenlik mesleğini yapmalarını sağlamayı öğretmenlik yapmaları ömür boyu yasaklanan kişilerin özel hayatlarına saygı haklarına yönelik hukuka aykırı müdahalelerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**TABABET VE ŞUABATI SAN'ATLARININ TARZI İCRASINA DAİR KANUNDA
VE ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- MADDE 1- 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 28 inci maddesi ilga edilmiştir.

MADDE 2- 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kovuşturma bulunmaması,” ibaresinden sonra gelmek üzere “personel hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.